

بسم الله الرحمن الرحيم

د شهادت فضيلت او د شهيد مرتبه

او په اسلام کې د جگړې فلسفه

تول ثنا او صفت د هغه الله جل جلاله لپاره دی چې د ټولو مخلوقاتو پالونکی دی هغه پخپل کتاب کې فرمایلي: « وَالشُّهَادَةُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ » ژباړه: « او شاهدان دي. د هغو لپاره د هغو (د کړنو) اجر او (د ایمان) رڼا ده. » او زه گواهي ورکوم چې نشته لایق د عبادت مگر یو الله دی چې هیڅ شریک نلری، او زه گواهي ورکوم چې زموږ سردار او نبي محمد صلی الله علیه وسلم د الله جل جلاله بنده او رسول دی، درود سلام او برکت دي وي په هغه او د هغه په آل او په ملگرو او په هغه چا باندې چې د قیامت تر ورځې پورې په نیکی سره د هغه تابعداري کوي.

شهادت د الله په لاره کې یو لوړ مقام دی او همدارنگه یو لوی هدف دی چې الله جل جلاله ددی لپاره هغه څوک غوره کوي چې پخپلو بندگانو ته ورته ډیر نږدې وي الله جل جلاله پدې هکله فرمایي: « وَيَتَّخِذُ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ » ژباړه: « او د هغو خلکو انتخابول یې غوښتل چې په واقعي توګه (د رښتینولي) شاهدان وي؛ » او بیا فرمایي: « وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا » ژباړه: « څوک چې د الله او پیغمبر اطاعت وکړي، نو د هغو خلکو ملګري به وي چې الله پېرزوښه پر کړېده؛ یعنې: پیغمبران، رښتیا ویونکي، شهیدان او صالحان. د هغو ملګرتیا څومره ښه ده چې چا ته په برخه شي. » پیغمبر صل الله علیه وسلم همدارنگه فرمایلي دي: زه خوښ ګنم چې د الله په لاره کې د ووژل شم او بیا د راژوندی شم او بیا د مر شم بیا د راژوندی شم بیا د مر شم بیا د راژوندی شم بیا د مر شم.

رښتیني شهید هغه دی چې د الله په لاره کې مر شي او یا هم د خپلي خاوری او د ناموس او د مال او د هیواد په دفاع کې شهید شي د هغه ګناهونه د هغه د وینې بهیدو سره سم بخښل کيږي او د هغه ځای نیغ په نیغه جنت دی او همدارنگه اوویا کسان به د خپلي کورني هم د ځان سره جنت ته بوځي د شهیدانو دغه چاره د الله جل جلاله له لوری پری ټینګار شوي دی لکه چې الله جل جلاله فرمایي: « إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدَا عَلَيْهِمْ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ » ژباړه: « حقیقت دا دی چې الله له مؤمنانو څخه د هغوی نفسونه او د هغوی مالونه د جنت په بدله کښي اخیستي دي. هغوی د الله په لار کښي جنګيږي، نو وژني او وژل کيږي. له هغو سره په تورات، انجیل او قرآن کښي (د جنت وعده) د الله پر ذمه باندي یوه کلکه پخه وعده ده. او څوک دی چې له الله څخه زیات د خپلي ژمني پوره کوونکی وي. نو خوښ اوسئ په خپلي دغي سودا چې د خدای سره مو کړېده، همدا تر ټولو ستر بريالیتوب دی. » همدارنگه پیغمبر صل الله علیه وسلم فرمایلي دي: زما د په هغه ذات قسم وي چې زما نفس د هغه په لاس کې دی چې هیڅوک د الله په لاره کې نه زخمي کيږي او الله ډیر ښه پوهیږي چې هغه څوک چې

د هغه په لاره کې زخمي شي هغه به د قيامت په ورځ به راځي او په ويني رنگ به يې او د هغه څخه د مسکو بوي ځي.

شهيدان که څه هم ژوند يې د لاسه ورکړی وي هغه ژوند چې مونږ او تاسی پکې ژوند کوو خو هغوي د الله په نزد باندي ژوندي دي اود الله په ورکړي سره هغوي خوشحاله کيږي او د هغوي په فيضت سره زيږی ورکول کيږي لکه چې الله جل جلاله فرمايي: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ* فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ* يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ» ژباړه: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ* څه چې الله د خپلي لوريني له مخي هغو ته ورکړيدي، پر هغه خوښ او سوکاله دي؛ او پدې ډاډه دي چې کوم مؤمنان چې له هغو وروسته په نړۍ کښي پاتي دي او لا تر اوسه پوري هلته نه دي رسېدلي، د هغو لپاره هم څه وېره او کړاو نشته.* هغوی د الله په لورينه او د هغه په مهرباني خوشحاله او سوکاله دي، او هغو ته څرگنده شوېده چې الله د مؤمنانو اجر نه ضايع کوي.» او بيا فرمايي: «وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ» ژباړه: «او هغو خلکو ته چې د الله په لار کښي ووژل شي، مړه مه وايست! داسي خلک خو په حقيقت کښي ژوندي دي، خو تاسي دا شعور نه لرئ چې د هغو په ژوند خبر شئ».

د شهادت بيلابيل ډولونه موجود دي چې ترټولو لوړ او اوچت يې دادی چې د هيواد په لاره کې شهيد شي اود هيواد نه ځان قربان کړي او د خاوري څخه ساتنه وکړي او د هغه د اوسيدونکو څخه دفاع وکړي چې پدې سره د الله جل جلاله رضاييت لاسته راوړي پيغمبر صل الله عليه وسلم فرمايلي دي: څوک چې د امت په دفاع کې مړ شي هغه شهيد دی او څوک چې د خپل خلکو په دفاع کې شهيد شي او يا د خپلي ويني او يا هم د خپل دين په دفاع کې مړ شي نو هغه شهيد دی او يو سړی پيغمبر صل الله عليه وسلم ته راغي او ورته يې وی فرمايل ای د الله رسوله ته گوری که چيرته يو سړی راشي او له ما څخه مال اخلي پيغمبر صل الله عليه وسلم وره وفرمايل ته خپل مال مه ورکوه بيا يې ورته وويل که چيرته هغه ما مړ کوي نو هغه ورته وويل چې ته ورسره جگړه وکړه بيا يې وويل که چيرته هغه ما ووژني نو پيغمبر صل الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ته شهيد وي بيا يې وره وويل که چيرته ما هغه مړ کړو نوپيغمبر صل الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې هغه به په اور کې وي.

*****

ټول ثنا او صفت د هغه الله جل جلاله لپاره دی چې د ټولو مخلوقاتو پالونکی دی، او زه گواهي ورکوم چې نشته لایق د عبادت مگر يو الله دی چې هيڅ شريک نلری، او زه گواهي ورکوم چې زمونږ سردار او نبي محمد صلی الله عليه وسلم د الله جل جلاله بنده او رسول دی درود سلام او برکت دي وي په هغه او د هغه په آل او په ملگرو او په هغه چا باندي چې د قيامت تر ورځي پوري په نيکی سره د هغه تابعداري کوي.

جگړه په اسلام کې ددی لپاره روا شوی ده چې ظلم او تجاوز پري لري شي اسلام د جگړي هيله نلري اونه هم د ويني د تويولو بلکه د هغه څخه د ځان ساتني او همدارنگه پدغه لاره کې

د جگړې لپاره که څه هم اجازه یې ورکړې ده خو ډیر په سختو شرایطو باندې لکه چې الله جل جلاله فرمایي: «أَدْنِ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ» ژباړه: «هغو کسانو ته (د جگړې) اجازه ورکړه شوه چې پر خلاف یې په جگړه لاس پورې کيږي، ځکه چې هغوی مظلومان دي؛ او الله په یقیني ډول د هغو د ملاتړ وس لري.» او بیا فرمایي: «وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ» ژباړه: «او تاسې د الله په لار کې له هغو کسانو سره وجنگیږئ، چې ستاسې سره جنگیږي، خو تېری مه کوئ چې الله تېری کوونکی نه خوښوي.» او بیا فرمایي: «وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ» ژباړه: «او [ای پیغمبره (ص)!] که دښمن د روغې جوړې خوا ته میلان ولري، نو ته هم د هغې لپاره تیار اوسه او پر الله توکل وکړه. په یقیني ډول هماغه د هر څه اورېدونکی او په هر څه پوهېدونکی دی.» همدارنگه پیغمبر صل الله علیه وسلم فرمایلي دي: تاسو د دښمن سره د جگړې هیله مکوي او همدارنگه ددی ترڅنګ نور بیلابیل حدیثونه هم راغلي دي چې په همدې باندې ټینګار کوی.

بلکې د اسلام په مبارک دین کې هغه جگړه چې د تجاوز او د ظلم د لمنځه وړلو لپاره روا شوی ده په هغه کې هم په صریح ډول سره پدې باندې ټینګار شوی دي چې آباد ځایونه باید وران نکړی شي لکه چې د پیغمبر صل الله علیه وسلم صحابه وو همیشه د خپل پوځ مشرانو ته دا وصیت کولو چې ونې پرې نکړي او کرکيله باید ونه سوزوي او همدارنگه دهقانانو ته هیڅ زیان ونه رسوي او نه هم راهبانو ته او بنځي ونه وژني او نه هم ماشومان او نه هم سپین بریږی ترهغه پورې چې هغوي په جگړه کې گډون نه وي کړي.

مونږ ډیره اړتیا دپته لرو چې باید د سولې ترڅنګ ووسو او جوړښت او آبادي رامنځته کړو نه دا چې جگړه او وېجاري رامنځته کړو اسلام مبارک دین سولې او جوړښت او د نړۍ آبادي ته مونږ رابولي چې دا د ټولو ادیانو سره دا برابره ده او هر هغه څوک چې قتل وېجاري او لمنځه وړلو لپاره کار کوي هغوي د ټولو ادیانو څخه مخالفت کوي بلکې د ټولې نړۍ د اخلاقو او انساني ارزښتونو او دودونو او د نړیوالو موثیقو څخه سرغړونه کوي له مونږ ټولو څخه دا غوښتنه کيږي چې باید د سولې د پیاوړتیا لپاره کار وکړو او د هغه چا پر وړاندې ودریږو چې د جگړې اود وېجاری غوښتنه کوي ترڅو د ټول بشریت لپاره مو خوښي رامنځته کړي وي او امن او سلامتیا مو رامنځته کړي وي.

الله د زمونږ هیوادونو او د نړۍ ټول هیوادونه د بدیو څخه وساتي او په ټولو کې د امن او امنیت برقرار کړي.